

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések
és nyilvántartások
juttatásos közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség
és
kiadó hivatal
Gromon-utca 2. sz. a.
Wittigschlager C. czégnél
—><—

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felölts szerkesztő:

Feymann Gyula
ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager C. könyvkereskedésében is felvétetnek
Gromon-utca 2. szám.

A kivándorlás és annak meggátolásáról.

A csanádegyházmegyei püspök pásztorlevele.

Desseffy Sándor csanádegyházmegyei püspök pásztorlevelét irt hivihez. Hatalmas szózat ez, mely az egyházfejedelem hazaszertét és kiváló lelki tulajdonságait tükrözteti vissza. Megérdemli, hogy nemcsak azok a kikhez intézve van, hanem minden felekezett olvassa el és szivlelje meg.

A remek irányu, fenséges eszméjü és történelmi igazságokat tartalmazó pásztorlevél első, a hivihez intézett részét lapunk vezető helyén közöljük, mert megérdemli ez az episztoła, hogy mindenki figyelmesen tanulmányozza. Nem füzünk hozzá véleményét, beszélje el maga az irás a fenkölt lelki püspök gondolatait:

Jézus, amint közeledett, látván a várost (Jeruzsálemet), sira azon, mondván: Vajha megismerted volna te is legalább ezen a te naponon, mik békeségedre szolgálának, most pedig el vannak rejtve a te szemeidtől! Mert rájönnek a napok és körülvesznek ellenségeid és körül fognak és megszorogatnak téged mindenfelől.
Luk 19. 41-43.

A lakosaitól megfosztott ország fölött ki uralkodhatik?

Az utóbbi évtizedek folyamán a közlekedési eszközök olcsósága s a hazátlan s lelkiismeretlen ügynökök által fölzigatott képzelet folytán valóságos kivándorlási láz fogja el a föld népét. Évről-évre mind többen és többen hagyják el magyar hazánkat, névleg egyházmegyéinket is és mint „hazájának és polgártársainak ellensége“ vérmes reményekkel törtetnek Amerika felé. A szülő elszakad gyermekétől, a testvér testvérétől; földünk munkabíró karok nélkül, a lelkipásztor nyáj nélkül marad. Elszorul szívünk, midőn látjuk, miképp pusztul a föld és mint válik hontalanná népe! Megismételhetjük a nagy görög államférfi, Perikles szavait, ki az öldöklő harcban elesett ifjak fölött emlékbeszédet tartván, többek között mondá: „Ez évek elveszett tavasza.“

A népeknek ez a nyugat felé való törekvése voltaképp nem új megalom. Az emberiség bölcsője a keleten állván, minden népvándorlás keletről nyugat felé történt. Ámde, ez a népvándorlás lényegesen különbözött a mai beteges áramlattól. Az ókorban általában, főleg pedig a kelet népei, alig üzték a föld-

művelést hanem leginkább állattenyésztéssel foglalkoztak. Amikor nyajaik és barmaik a mezőkön már nem találtak elegendő táplálékot, vagy elleaséges törzsek szorongatták, üldözték őket, egész nemzetek, apraja-gyaja, mindenestől nyugat felé tartott, hogy új tűz-lyet keressen, új országot alapítson. Most azonban a *fiu otthon hagyja öreg, törődött szülőt, a testvér testvérét, gyakran a hitves életét párját, a szülő nem gondol magzatjával, nem törődnek többé azokkal, akikhez a vérség, vagy a kegyelet füz: elköttyavetéli keservesen szerzett vagyonkáját, kezébe veszi a vándorbotot és vakon nekikindul a nagyvilágnak, rábizza sorsát egy hontalan ágensre, akinek pedig nincs egyéb célja, minthogy a szerencsétlen kivándorló verejtékéből, csontjaiból üzletet csináljon.*

Ezt az áramlatot azon kor szülte, amely kitépte népünk szivéből az örök menyei javak után való vágyakozást amely elidegenítette Jézus keresztjétől, amely arra tanította, hogy csak az a miénk, amit a földön eszünk, iszunk, élvezünk. Az „ubi bene, ibi patria“ elve amennyire nem keresztény, oly kevésbé magyar. Erről a szellemről mondja Jézus Sirák fia könyve: „A bünösök gyülekezetében tűz támad és a hiteln nemzetre harag gerjed.“

Elszomorodik szívünk, midőn látjuk, hogy népünk elhagyja azt az országot, amely őseinek és neki is hazát adott, azt a földet, mely őket táplálta s a beléje vetett magot sokszorosan visszaadta; elhagyja szülőföldjét, amelyhez élete legszebb emlékei füzik; a kised templomot, amelyben megkeresztelték s ahol Jézus igére tanították; otthagyja a temetőt, amely hantjával szülőinek, magzatjának és mindazoknak haló porát takarja, akiket az életben szeretett; holott még a vaduék is anyira ragaszkodnak holtjaikhoz, hogy amikor tovább költözködnék, magukkal viszik csontjaikat. Kiszakítja magát minden-zen kedves emlékek köréből s az újvilág felé indul azzal az elhatározással, hogy soha többé vissza ne térjen hazájába. Nem erre tanít bennünket a kereszténység. Szent Agoston egyháztanító „a magunk természetéből való érzelmek mondja a hazaszertetet, amelynél édesebb nincsen is méltatlanságot követ el, ki azt megveti, vagy abban élni nem akar.“

Nem tagadom, — sok alapja van a panaszokdásnak: csekély a kereset, sok a közteher, tehát nehé a megélhetés. Azonban eltekintve attól, hogy a megelégedettség a legnagyobb boldogság e világban, amelyet semmitéle munkabérrel, jövedelemmel megvásárolni nem lehet, el ne higyük, Krisztusban Kedves Hivem, hogy odaát Amerikában rózsás ágyak

várakoznak reátok. Édes-zavru ágensek és a ti csontjaitok fölött üzérkedő hajótársaságok aranyhegyeket ígérnek, pedig a kivándorlottak leg-többje csak tuskét és bojtortant talál. Nem csupán hazánkából, de Európa összes országaiból, sőt más világrészekből is milliók meg milliók mentek elöttetek Amerikába s földjének követségét, intézményeinek dus jövedelmét már rég elharácsolták. Hivatalos jelentések szerint a munkabérek évről-évre olesőbbak, az élelmi cikkek pedig drágulnak. Egyes országok törvényével szabályozzák a bevándorlást és a telepítést, a munkaadó és a munkások egymáshoz való viszonyát, még pedig nem a bevándorlók előnyére. Amikor tehát a mi népünk, amely nem érti az ottani nyelvet, nem ismeri az amerikai uépek szokásait, munkáját, viszonyait, amelynek szervezete nem szokta meg az új világ égallját, amikor szetteként Amerika följlén, amelyet tejjel-mézzel folyónak festettek le eltté, keservesen csalódik várakozásaiban. Ki tudná megszámlálni, hogy hány család pusztult el étlen-szomjan Amerika sivatagjain?

Mely statisztika ad arról számot, hogy Brazília őserdőiben, a kőszénbányákban, a méreteikkel a mi fogalmainkat messze felülmúló gyárakban, testet-lekelt sorvasztó munkában, hányan fizették meg élettükkel mérész és meggondolatlan vállalkozásukat? Ki ad arról számot, hogy lelketlen ültetvényesek, kapzsi vállalkozók — de ki tudná a pénzszerzés önző alkalmait mind elősorolni! — hány bevándorlottak ásták meg korai sírját? Ki ad számot azon sóhajokról amelyekkel a kivándorlottak hazájukba visszavágytak, a könyekről, amelyet szülőföldjükért ontottak?

Ne hivatkozatok tehát azokra, akik elöttetek mentek Amerikába, akik jómódba jutottak, s akik ennyi meg ennyi pénzt küldtek az otthon maradtaknak. Mert sokszorosan nagyobb azok száma, akik odaát a nyomoruság kenyerét eszik; mert a szokatlan és nehéz munka, a kenyéradó gazda könyörtelensége következtében ezren és ezren pusztultak el idő előtt. Kettős veszteséget jelent ez: emberi tökében és munkaerőben. A sokat hangoztatott jómód meg gyakran diszekelés, takargatás, mert szügyenlik beismerni, hogy vállalkozásukkal kudarcot vallottak.

Amikor az ország azon népei, akikkel a természet mostohán bán, akik egész életükön át a sziklával küzködnek, akik az év javarészt szilaj folyamok áradataival való kemény tusárván töltik, akiknek a kőszikla vagy a mocsár alig nyújt kenyeret, amikor ezek veszik kezükbe a vándorbotot: fájdalommal esik megvallanom — de meg tudom magyarázni. De

TÁRCZA.*)

A Balaton vidéke.

A Balaton fekvése következtében fűrdő és nyaralás szempontjából két feltűnően különböző szakaszra oszlik. Az első az északi (veszprém-zalai), a másik a déli (veszprém-somogyi) part. A két partvidéknek erősen eltérő sajátosságai vannak. Az északi part öblözetes, iszapos, általában enyhébb, a nyár derekán melegebb. Tájképi tekintetben változatosabb és szebb a déli partnál. Fűrdői szempontból előnye az, hogy a part lejtőségénél fogva hamarabb érjük a mélyebb vizet s magát az iszapot, mely szintén gyógyszerköz. Azelőtt, a felső medenczét kivéve, nehezebben volt hozzáférhető, mióta azonban a gőzhajózás új alapon van megalkotva, vidékének festői változatosságában akadálytalanul gyönyörködhetik az is, a ki csak turistaképen keresi fel a Balatont. A déli part előnye a plázs, a homokpart, mely Kenesétől egész Balaton-Szt-Györgyig húzódik, a minő még tengereknél sem található mindenütt, úgy, hogy e részen a Balaton egyenesen a tengeri fűrdő pótlójául tekinthető; sőt mivel vize tetemesen melegebb, főleg idős gyermekekre nézve, a legjelesebb orvosok meggyőződése szerint, jótékonyabb hatású a tengeri fűrdőknél. Az alább felsorolt helyeknél tehát mindenütt különös súlyt akarunk fektetni arra, hogy megjelöljük, melyik parton fektetnek. A közlekedés néhány év óta szerencsére annyira fejlődött, hogy könnyen eljuthatunk bármelyik helységbe. A tavon három gőzhajó jár: Siófok-Füred Almádi-Kenesé közt (a felső medenczében), egy Boglár-Badacsony-Fűlöp közt (az alsó

medenczében), a harmadik pedig a tő egész hosszában közlekedik, Kenesétől Keszthelyig közvetítve a forgalmat. A ki a fővárosból akar a Balatonra utazni, leghelyesebben cselekszik, ha a reggeli vonattal indul, mert ez esetben aznap bárhová megy, kényelmesen elhelyezkedhetik nyári lakásában. Ez a vonat ezenkívül minden gőzhajójáráthoz csatlakozik.

Alsó-Örs. Fekszik Zalamegyében; az északi parton, szemben Siófokkal, erdős hegyoldalban; a Balaton közvetlen közelében. A veszprémi vasuti állomástól 1 1/2 órára van; az almádi hajóállomástól kocsin 3/4 óra. B-Füredtől 3/4 óra. Az évadban Alsó-Örs hajóállomás; menetidj Siófokra 1 korona. Postája Felső-Örs. Orvosok B-Füreden vagy Veszprémben található. A községben van vendéglő; ebben azonban csak két fogadó szoba van: magánházaknál kell lakást fogadniok a vendégnek. Tej, zöltség kapható a községi lakosoknál, a kik a rendes vevőknek házhöz is hordják a kívánt élelmi cikkekkel. Hetenkint kétszer halvásár. A szórakozás eszközei közé tartozik 3-4 csónak, melyek kibérelhetők. Az erdő közel van. Kocsit kapni Veszprém és Füredre 3 koronáért. A Balatonban szabadban fűrdőnek; vetkező bódékat igen olcsón állítanak. Külön fűrdő-személyzet nincs. Ha naponkint béreltetnek a szobák, akkor áruk 2 korona. Egy hóra bérelve kaphatók 40-50 koronáért, egymagukban vagy konyhával, butorral vagy a nélkül. A lakások mellett árnyas kert van. A lakók a fűrdőbódét szabadon használhatják. A fűrdőtelepen 19 villa áll 29 lakással. Ezek közül 9 lakás kibérelhető 160-500 korona bérért. A nyaralók teljesen be vannak butorva, csupán ágymeműt és asztali fehéreműt kell a bérlőnek hoznia. A bérletek iránt értekezhetni e címek alatt: Mihálkovic Tivadar kir. közjegyző, Győr. Sebők Soma magánzó, Veszprém. Basa Kálmán magánzó, Budapest; Margit-rakpart 45. II. e. 9.

Badacsony. A Badacsony-hegye, melynek alján Badacsony, Badacsony-Tomaj községe fekszik, a

balatonvidéki bazaltkúpok leghatalmasabbja; a bazalt-hegyek egyik legtrikább példánya, mely méltán nyerhetne meg nemcsak a hazai, de különösen a külföldi geologusok tetszését. Imponáló a szépsége akkor is, ha a túlparton végig robogó vonatról látjuk, de a ki élvezni akarja szépségét, az szemlélje a gőzhajóról s ha ideje engedi, menjen föl erdős tetejére, a mi egy helyen, az úgynevezett kőkapun (bazalt oszlopok között lenyúló, meglepően szép hasadék) keresztül épen nem fárasztó. A 438 méter magas csónka kúp merészen emelkedik a zalai parton a tő fölé, melybe jó mélyen belekönyököl, két bájos öblöt alkotva, melyek a legnagyobbak a Balaton északi partjának öblei közt. Környéke a Balatonvidék legszebb része; a Badacsony tetejéről látható Szigliget, Csobáncz váromjaikkal, Halap, Hegyesd, Szt-György, a Gulácsi és Tóti hegyek, Sümeg. A Badacsony nemzeti kőltészetünknek is egyik jeles emléke; itt állott Kistaludy Sándor szülőbeli háza, a hol legszebb regéit írta, itt ébredt és fűjtett ki szerelmi viszonya Szegedy Rózával, a kinek lakóháza szintén látható a hegyoldalban. Kistaludy Sándor házat a Balaton-egylet emléktáblával jelölte meg. A Badacsony déli részén, közvetlenül a gőzhajóállomás közelében van egy jól felszerelt fogadó, a „Hableány“. Itt nemcsak szobák kaphatók, hanem teljesen megfűlő élelmezés is, a mi a városi igényeket is kielégíti. A fűrdővendégek általában a hegyoldalban levő nyaralókban laknak. Az élelmi szereket Badacsony-Tomaj faluból hordják. A Balatonon levő kabinokkal felszerelt fűrdő személyenkint 20 kr. Posta van helyben. Kiránduló pontja a Badacsonynak első sorban maga a hegy teteje, a hova kocsin is juthatni. A hegytetőn van a nagy kőkereszt, melyet néhai Ranolder János veszprémi püspök állított föl, s mely egy szirtromról messze látszik a tóra. A Kistaludy Sándor házához vezető út is regényes, a kilátás gyönyörű. A Hableánytól 3/4 óra, vissza (lefelé) csak 1/4 óra gyalog. Nagyobb kirándulások kocsin: Szigliget érdekes váromjaival, úgy

* A gyógyulást és üdülést kereső község érdekében több számon át fogunk hazánk nevesebb fűrdő és nyaralóhelyeiről rövid ismertetőket közölni, melyeket a „Dunántúli Közmuvelődési Egyesület“ „Fűrdők és nyaralóhelyek“ című munkájánál veszi zük át. A fűzetet különben bárki ingyen kapja, ki érte a kiadó egyesületéhez (Budapest, VIII., Rókk Szilárd-utca 2. sz.) fordul.

amidőn a dunántúli jobbmodu magyar családok Amerikába kivándorolnak, a Dráva mentén lakó honfitársaink Szlavóniába, a székelyek Romániába vándorolnak — pedig mindezek kevésbé küzködnek az élet bajaival — midőn a mi *délvidéki németek* lesznek hűtlenné a magyar földhöz, kik az ország Kánaánjának „aranykalaszal ékes rónaságait” lakják, kik szorgalmuknál, értelmükkel és jozságuknál fogva többnyire oly módon jutottak, hogy velők az ország alig egy vidéke hasonlítható össze, mondom, mikor ezeket is megszállja a kivándorlási láz, könnyelműen kockára téve a saját és gyermekeik hitét és jövődjét: ezt legalább is nem értem.

Mikor királyaink a 18. században az akkor még Bánátnak nevezett országrész kővér szántóföldjeire, Istentől mindenképp gazdagon megáldott vidékre telepítették németeinket, házakkal s a gazdasági fejlődés kiindulásához szükséges eszközökkel bőven ellátták őket. A magyar kincstár minden faluban épített templomot és paplakot s ezeket mai napig jókarban tartja; továbbá elvállalta a lelkész fizetését s az most is teljesíti. Ha csak fölületesen egybevetjük a rendelkezésre álló adatokat azt látjuk, hogy a *csanádi egyházmegyében* ma is 50-nél több német plébánián a kincstár viseli a *kegyuri terheket*, míg tiszta magyar nyelvű plébánia csupán 12 részeseiben a nagy kedvezményben. Ez összehasonlításkor nem is voltam tekintettel a felette nagyszámú magán-kegyuraságra, ahol szintén nem a hívők róvják le a szóban levő költségeket, hanem egyes nagybirtokok tulajdosai, kik ezen birtokokat a kegyuri terhekkel egyetemben olcsóbban vásárolván a kincstártól, a kegyuri költségeket ennélfogva mégis az ország viseli.

Távol áll tőlünk a gondolat, hogy mindezekért a mi német ajku híveinknek szemrehányást tegyünk. Szorgalmukért, a magyar néphez és hazához való ragaszkodásukért, a magyar haza érdekében hozott véres áldozataikért, valamint azon iparkodásukért, melylyel a magyar nemzet testébe beleolvadva, azzal erejükhez és körülményeikhez képest az egy magyar nemzetet alkotni törekedtek, megérdemelték királyaink ezen jótéteményeit. Csak figyelmeztetni kívánom őket, hogy egyházi tekintetből mennyivel nagyobb terhet visel egyházmegyében a magyar hívők tulajdon része, kik *párbeszélgetéssel és hitközségi önmegadózattal* gondoskodnak templomokról és lelképásztoruk el-tartásáról.

Lelkem nagy megnyugvásául tapasztalom, hogy az elmúlt évben támadt azon vélemény — amelyet én soha el nem hittem — mintha német ajku híveim szívében megfogytak volna a magyar hazához való szeretet, téves híreszteléseken alapult s igaz belőle csupán annyi volt, hogy idegenből jött bujtogatók akarták ugyan az őket másfél századon át öneláldozással tápláló anya, a magyar nemzet testéről letépni, minden iparkodásuk azonban hazafias német ajku híveim józan ellenállásán, hazaszereteten meg-tört. De ha most azt kell látnom, hogy lelketlen üzérnek mézes szavaira könnyedén elhagyják ezt a Gondviselés által bőven megáldott magyar hazát, már-már azt kell hinnem, hogy az alldentsch izgatók aknamunkája mégis valamelyes eredménnyel járt.

Valamikor, a török hódoltság idején, hasonlítatlanul súlyosabb terhek nehezültek a föld népének vállaira. Egyrészt a török szorongatta és követelt tőle adót, másrészt földesurának és végre a vármegyének adózott. S ez a nép mégsem hagyta el apái földjét, nem kivándorolt idegen, békésebb országba. Mert erős hittel viseltetett hazájának föl-

szabadulása, jövődő boldogsága iránt. A hit pedig mindent megszentel: házasságot, családot, nemzetet, hazát; míg a hitelenség nyomában elégedetlenség, boldogtalanság, pusztulás támad. Ezek a mi elődeink tudtak tűrni, szenvedni, dolgozni hazájukért, amikor pedig elérkezett az idő, széttörték rablincseiket és fegyverrel kezükben visszavitták az ősi szabadságot. Elmondhatták az Irás szavait: „Ti tudjátok, mely nagy harcokat vívtunk atyánk házáért, a törvényekért és a szentélyért és minő seorogtatásokban éltünk.”

Szülőföldünkhöz, hazánkhoz akkor is kell ragaszkodnunk, ha áldozattal jár. Megszégyenülök, mikor azt látom, hogy a keresztény híveknek ebben néha a pogányoktól kell példát venniük. Ovidiust, a római költőt számkivetésbe küldték a Fekete Tenger egyik szigetére. E kietlen helyen megváltozott hangon siratja szomorú sorsát és lelke minden vágyakozásával visszahajtatja Róma verőfényes ege alá:

„Honnan a vágyakozás, szívemet mely üzi, vezérli? Mindnyájunk szava ez: nincs, ki feledje honiát!”

Horatius is arra tanít, hogy: „Édes és dicső dolog a hazáért meghalni”. Cicero pedig így szónokolt a pogány világnak: „Itt születünk, itt vannak a mi oltáraink, a mi nemzetségünk, őseink nyomdokain járunk.”

Krisztusban Kedves Híveim! A gondviselő jó Isten vezette a ti eleiteket a magyar földre, amely őket másfél századon át táplálta s amely tinektek és unokáitoknak is ad kenyeret. Ugy vegyétek, mintha Isten a ti őseitekhez is így szólt volna: „Mondá pedig az Ábrahámnak: Menj ki földedről és rokonságod közül és atyád házából és jöjj ama földre, melyet mutatok neked.” Továbbá: „En vagyok az Ur, aki téged kihoztalak, hogy neked adjam e földet és birjad azt.” Jól megszívleljétek az apostol eme szavait: „Mivel rendíthetetlen országba vétettünk föl, tartsuk meg a kegyelmet, mely által kedveskedve szolgáljunk az Istennek félelemmel és tisztelettel.”

Lelkem aggódó szeretetével figyelem azokat a mozgalmakat, amelyek titeket magyar hazánk elhagyására csábítanak. Fájdalommal látom, hogy ezek elkövetkeztében hazánk polgárait, egyházmegyém híveit vesztí. Könnyen rászánjátok magatokat a kivándorlásra, mert csupán az anyagi boldogulást tartjátok szem előtt, amelyről hízog és pénzszóvár ágenszek csábító jövendőket festenek elétek. De vajjon gondoltok-e arra, hogy lesz-e ott szent hitünk vigasztalásaiban részetek? Lesz-e ott iskola, amelyben gyermekeiteket Istenre, Jézusra oktatják? Lesz-e templom, ahol számotokra az örök igazságok kenyerét tördelik? Lesz-e, ki megkeresztelje magzatjaitokat; ki megszabadítsa lelketeket a bűnnek súlyától; ki Jézus szent testével és drága vérével táplálja lelketeiket; ki megáldja házassági szövetségteket; ki betegeiteket megvigasztalja és tagjait szent olajjal az örök életre megkenje; ki a haldoklók szeméit Jézus nevében lefogja; lesz-e ott pap, aki halottaitokat beszentelje s a föltámadás reményével örög nyugalomra helyezze?

Ezen mély vallásoságot, példányszerű hazafiságot és hívei iránti atyai gondoskodást tartalmazó szózat után az egyházmegyei papságnak szánt sorok következnek, melyben a kivándorlási láz lecsendesítésére megindult társadalmi mozgalom minden erejükből való támogatására hívja fel őket. Leskes és oktató szavakkal megmutatja a lelkészkező papság

teendőit e téren kérve őket, hogy hűen, lelkiismeretesen és buzgoan teljesítsék feladatukat, hogy az édes magyar haza itélőszéke előtt is mondassák: „Akiket nekem adtal, megőriztem és senki se veszett el közülük.” Ehhez minden igaz magyar ember csak azt mondhatja: Amen!

H I R E K.

— **Városi közgyűlés.** Szokatlan bőbeszédűek voltak a városatyák a csütörtöki közgyűlésen, mely este 1/8 óráig húzódott el.

Igaz ugyan hogy 35 tárgy fölött kellett határozni, de ezek közül alig volt nagyobb jelentőségű.

A polgármesteri jelentés kapcsán Graff Gusztáv bizottsági tagnak több kívánsága volt. Kívánta, hogy országos vásarak alkalmával iparosok ne árulhassanak a Ferencz József téren hanem a vásártérre utaltassanak; hogy a boza-árusok ne járjanak kiabálva az utcán kinálva a bozát, hanem csak is bizonyos meghatározott helyiségekben, mint a vendéglők, árulhassák azt; végül német váltóárakat követelt, most már harmadszor. Graff J. Pál az állítólag beteg iskolás gyermekeknek rendőr által való megvizsgálását tette szóvá. Gruby Ignác a Budapesttel való telefon összeköttetés mizeráit említette föl. Minden irányban intézkedések helyeztetek kilátásba.

A közgyűlést reggel 9 órakor nyitotta meg bajsai Zákó Milán főispán. A hozott határozatokról adjuk a következő tudósítást:

1) Polgármesteri jelentés a városi törvényhatóság f. é. február—március havi állapotáról. — Tudomásul vétetett.

2) Kereskedelemügyi m. kir. minisz. 84836/II. 1902 sz. körrendelet a létesítendő útmesteri iskolák fenntartásához való hozzájárulás tárgyában. — Miután a városnak nincs útmestere, nem járulhat hozzá.

3) Belügyminiszteri 31454/1904 sz. leirat az ipar és kereskedelmi célok támogatására, esetleg kiállítás költségeire megszavazott 6000 korona fedezetének megjelölése iránt. — A megszavazott 6000 korona a múlt évi pénztári maradványból fedezendő.

4) Belügyminiszteri körrendelet a drezdai városi kiállítás tárgyában. — Tudomásul szolgál.

5) Dr. Darányi földművelésügyi miniszter úr díszpolgári oklevelének átadásáról jelentés. — Tudomásul vétetett s Zákó Milán főispánnak és báró Dániel Ernő a város országgyűlési képviselőjének jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott.

6) Fejérvármegye közönségének körlevele, az elmebeteg elhelyezésére szükséges intézkedések elegendő számban leendő létesítése tárgyában az országgyűléshez intézett feliratának pártolása iránt. — Pártoló felirat intézendő.

7) Pozsony sz. kir. város átírata, a városok és községek által felvett közhelyadó és bélyegmentessége iránt a kormányhoz intézett felirat támogatása tárgyában. — Pártolatik.

8) A magyar hajózási egyesület átírata, hogy a város polgármesterét igazgató választmányi tagnak választotta. — Tudomásul vétetett és a polgármester felhatalmaztatik, hogy e város érdekét a gyűléseken képviselje.

Folytatás a mellékleten.

szintén Csobáncz (1 óra), Sümeg, Tapolczán át (Tapolczáig kocsin, azontúl vasuton), a Szt-György hegye. Hajón: Fűred (2 1/2 óra), Keszthely (1/2 óra). A hegyben levő általában modern és elkelő nyaralók közül a tulajdonosok több lakást is adnak ki. Badacsony-Tomajban szintén kaphatók lakások egy szoba 20—30 frt. egy hónapra. Felvilágosítást nyújt a „Hableány”-szálloda tulajdonosa.

Balaton-Álmádi. A Balaton legészakibb és legkisebb pontján, kellemes völgyhajlatban, melyben mindig friss bakonyi légáramlat van, melyből erdős és gyümölcsös kertekkel, szőlőkkel beültetett mellékvölgyek ágaznak ki. Egy órányira van Balaton-Fűredtől és egy órányira Veszprém városától, melylyel állami telefon köti össze. Vasuti állomása Veszprém; gőzhajóállomás Álmádban. Van fűrdő-orvosa, kézi gyógytára, postája, távirtdája, telefonja, csendőrsége, fűrdőbiztos és fűrdőigazgatója. Nagy vendéglője a „Hattyu” táncsteremmel és tekepályával. A „Hattyu”-ban Veszprém legjobb vendéglőse méri a balatonmelléki ó-bort literenkint egy koronával. Asztali bor 80 fillér. Van a vendéglőnél gyógyterem, táncsterem, tennis és tekepályák, 12 holdas árnyas park, melyben reggel és este 2—2 óráig ténzene van. Hetenkint egy táncmulatság és egy kirándulás. Van rendes napi piac, mézártszék, boltok és kávéházak. Van 120 fűrdőkabin, fűrdési díj 20 fillér, saisonjegy jutányosabb. Van úszómeder, úszás tandíja 6 kor. Zöldégtételt, tejet, tojást, zsemlyét és baromfit házhoz szállítanak. Nagy gyümölcsészet, 4 csónak áll rendelkezésre, óránként a hajó egy korona. Hideggyógyintézet a Balatonparthoz közel buja rét közepén az országos magyar Kneip-egyesít vezetése alatt, külön női- és külön férfi-osztályokkal. Ugyanitt meleg fűrdő és gőzfűrdő. Van ezenkívül a veldesi Rikli-féle fűrdő-fűrdő rendezesítve 18 légsátorral, melyek 50 méterrel magasabban állanak a tópart fölött az erdő közepén. Napfűrdő a balatonfűrdő közelében, külön női- és férfi-osztályokkal 24—24 személyre. Légfűrdők külön a nők és férfiak részére, viztipró és láptaposó helyek, massage, villanyozás, légtényfűrdőzés. A természetes gyógymódban részesülők 46 koronáért részeseülnek ellátásban, vagyis ezért kapnak lakást, teljes

ellátást, gyógykezelést és fűrdőket. Csupán az első orvosi vizsgálatért fizetendő még 6 korona. A „Hattyu” vendéglőben olcsó és jó kiszolgálás van. Házi ellátás: reggeli, ebéd, vacsora havonként 60 korona. Frissen fejt tehén-tej naponként kapható. Jégvermek tiszta balatoni jéggel töltve. Kutak majd minden villánál. Veszprémmel naponként omnibusz-összeköttetés; Balatonfűreddel naponként kétszer gőzhajó-összeköttetés. A kiadandó lakások száma mintegy 150. Kiránduló helyei: a gyönyörű fekvésű malomvölgy 1/2 órányira, az árnyas fák között elterülő fűzfői vírány 1/4 órányira, a káptalani erdő alatt elterülő Óváry-telep a fűrdőtől 25 percnyire, a hős Remetepatak és az alsórsi bányák 3/4 órányira. Felvilágosítást ad az almádi fűrdőrendszervénység igazgatósága, melynek elnöke dr. Óváry Ferencz országgyűlési képviselő (lakhelye Veszprém) és az országos Kneip-egyesület Budapest. A fűrdőről érdekes ismertető fizet irt E. v. Illés Sándor, a melyet dr. Óváry Ferencz, ki a Balatonvidék fellendítése érdekében nagy tevékenységet fejt ki, bárkinek készséggel megküld. Semmi olyan gazdasági ágat nem tűnek Álmádban, mely az ott tartózkodást a legkisebb mértékben is kellemetlenné tenné a városi emberre nézve. A szőlőkben és kertekben több mint 30.000 drb. termő gyümölcsfa és mintegy 12 kataszteri holdnyi szépen gondozott parkültetvény járul hozzá az almádi levegő ozonjának növeléséhez. A részvénytársaság vendéglőjétől elsőrangú makadám-sétányon dió-, gesztenye- és jegenyefasorok árnyában, csörgedező patan mentén jutunk a balatoni fűrdőhöz. Ennek talaja egyenletes és a 120 kabinból álló fűrdőhöz akként van berendezve, hogy mindenki tetszése szerinti mélységű vízbe léphet be a különböző mélységeknél elhelyezett lépcsőkről. Van kosárfűrdő is, s így gyermekek is aggály nélkül járhatnak a fűrdő vízében. A csekély eséssel mélyedő talajt, ameddig a víz lábalhat, szilárdan beagyazott kőlapok alkotják, igen apró törmelékkel fedve. A mélyebb víz sziklafenekét az a gyógyítóerejét iszap borítja, melyet — sajnos — eddigelé a Balaton mellett még sehol sem értékesítettek a szenvedő emberiség javára. A fűrdők rendezes és egész évadra bérelt magánházakban laknak és több-

nyire háztartást is visznek. Kaphatók azonban az egyes villákban napra és hónapra is szobák. Azok részéről kik a háztartás terhére az üdülés idejére le-óhajtják rázni, a részvénytársaság „Hattyu” vendéglője áll rendelkezésre, a hol akár étlap szerint, akár havi bérletben jól és aránylag olcsón étkezhetnek. Az előfizetés szerinti étkezés ára reggelit, ebédet és vacsorát értve, egy személyre 60 korona. Az étlap szerinti árak legalább 30%-al olcsóbbak, mint bármely más hazai fűrdőben. A társasélet Álmádban a lehető legkellemesebb. Az állandó zenekar naponta kétszer, délelőtt és délután a vendéglő előtti parkban ténzenét ad. A közeli regényes völgyekbe rendezett kirándulások, a táncszal egybekötött hetenkinti tombolaelőadások, halászcsoportok, teke- és tennis-versenyek, velencei éj a Balatonon, műkedvelői szimfoniadások és hangversenyek, a fővárosból leránduló hivatásos művészek előadásai s az egész — illetve félnapos hajókirándulások állandó szórakozást nyújtanak a közönségnek. A Balatonvizi gőzhajózási részvénytársaság gőzhajói Siófoknál veszik fel a fővárosból érkező utasokat a Balaton-Fűred érintésével Álmádba szállítják. Az összes budapesti személyvonatokhoz van gőzhajó-csatlakozás Siófoknál. Álmádba érkezik a gőzhajó naponként délután 2 órakor s este 10 óra 20 perczkor. Indul Álmádból Kenesére d. u. 2 órakor, Budapest felé (B.-Fűred, Siófokra) reggel fél 5 órakor s délután 5 órakor. Kenesére a menetdíj I. o. 80 fill., II. o. 50 fill. Álmádi—Siófok I. o. 2 kor., II. o. 1 kor. 20 fill. Álmádi—B.-Fűred I. o. 1 kor. 20 fill., II. o. 80 fill. A gőzhajón 24 kgramm szabad podgyász. Feladott teher 100 kilója 60 fill. Álmádból gőzhajón a Balaton minden egyéb fűrdőjébe lehet közlekedni. Budapestről a déli vaspályáudvarról Siófokra (illetve Álmádira) váltott 60 napi érvényességű, de esetleg meghosszabbítható II. osztályú térti jegyek ára 7 korona 20 fill., felnőttek hetenkint Ikorona gyógy- és zene-díjat fizetnek. A fűrdő igazgatója J. o. János, vörösbényi plébános, ki a községében levő hivatalos helyiségében áll a fűrdőkkel rendelkezésre. Fűrdőidény június 15-től szeptember 15-ig tart.

Melléklet a „Végvidék“ 18. számához.

9) Az esküdteteket összeíró bizottság kiküldése. — A bizottság kiküldetett. Tagjai Fa István, Bauer J. Ferencz, dr. Radda Ignác, Pavlovics Miklós, dr. Lazarevics György és dr. Jovanovics István.

10) Szabályrendelet a th. útbiztosok és útkapárok teendőire vonatkozólag. — Elfogadtatott.

11) A kéményseprési-ipar szabályrendel-t módosítása iránti javaslat. — Hosszu vita után elrendeltetett, hogy a város területén létező kémények összeírása az érdekeltelk közbejöttével lehetőség szerinti helyesbítendő, ha pedig nagyon hiányos akkor új összeírás eszközözendő; más városokból adatok szerzendők és új javaslat terjesztendő a közgyűlés elé.

12) A polgári leányiskola ügyében javaslat. — A város 9000 korona hozzájárulást ajánl a miniszternek telekvételre.

13) Jelentés a Barajevacz és Sandulovics alapítványi ügyben. — A miniszteriumban levő alapítólevelek az összes iratokkal visszakérletnek, hogy a végrendeletnek megfelelően esetleg új alapítólevelek készíttessenek.

14) Előterjesztés a róm. kath. temetőhöz vezető járdának a város költségére leendő helyreállítását iránt. — A helyreállítás 1500 kor. költséggel elrendeltetett.

15) A révaújfalvi út és az izraelita hitközség temetője közötti útszakasz kikövezése és ugyanott járdának létesítése tárgyában előterjesztés. — 2 méter széles járdá létesítendő 800 kor. költséggel, a kocsiút pedig kötőmellékkel használható állapotba helyezendő.

16) A 200 k. aluli vár. munkákra vonatkozólag megtartott árlejtés eredményének jóváhagyása tárgyában előterjesztés. — A lakatos, szobafestő és üveges munkákra beérkezett ajánlatok elfogadtattak egy évre; a többi munkákra új árlejtés irandó ki és a beérkező ajánlatok fölött a városi tanács határoz.

17) Gyámpénztári 1902. évi mérleg. — Tudomásul vétetett és felterjesztetik.

18) Előterjesztés a város által megvett Wiedmann-féle kút helyreállítása tárgyában. — A kút 1864 korona előirányzattal átalakítandó.

19) 1878—1884 években előirt és behajthatlanná vált 5908 k. 12 fillér földhasznosbér törlése iránti előterjesztés. — Leirandó. A hiba megállapítására azonban a polgármesterből, ügyészből, adósból és dr. Radda Ign. és Fa István bizottsági tagokból álló bizottság kiküldetett ki.

20) Az 1902. évi zárszámadás tárgyában városi tanácsi jelentés. — A zárszámadások május 15-ig elkészítendőek.

21) Előterjesztés a Pesti hazai I. takarékpénztártól felvett kölcsönök után fizetendő szelvénybélyegilletékek tárgyában. — A szerződés értelmében nincsen igénye, tehát elutasítatik.

22) Schulz Simon fakereskedő ajánlata a Temesparton 1500 m² méternyi terület bérebevétele iránt. — Három évre és 1200 kor. évi bérért átengedik.

23) A circus helyet engedélyező határozott elleni felelkezés. — Tanácsi intézkedés tudomásul vétetett, jövőben azonban nagyobb körültekintésre utasított; a felelkezést elutasító végzés indokolása helytelenített.

24) Miók János számtiszt kérvénye az alszámvevői teendők ellátásáért jutalom iránt. — Elutasítva.

25) Preller Nándor közgyámnak segély iránti kérvénye. — 300 kor. segély engedélyezve.

26) A hülyék bpesti nevelő intézetének megkeresése adomány iránt. — 10 kor. megszavaztatott.

27) Dr. Handler Bernát orvostudori oklevelének kihirdetése. — Meghirdetett.

28) Szabadságolász iránt kérvények. — A kért szabadságok engedélyezve lettek.

29) Bódy Ferencz őrmester kérvénye segély iránt. — Elutasítatott.

30) Zsivkovics György és Waszilyev Nova kézbesítők kérvénye jutalom iránt. — Elutasítattak.

31) Több rendőr kérvénye furdősegély és szabadság iránt. — Deli, Drágics, Bús és Szénásy rendőröknek 50—50 kor. Wlainics Rada rendőrnek 100 kor. furdő segély engedélyeztetett.

32) Özv. Hefner Antalné kérvénye segély iránt. — Visszavonásig évi 240 kor. segély szavaztak meg.

33) Segélyezések. — Tudomásul vétettek.

34) Mihajlov Sándor tem-si vámszedő kérelme jutalom iránt. — 150 kor. jutalom adta.

35) Bori Péter gőzfurdőtulajdonos kérvénye segély iránt. — Évi 500 kor. segély engedélyeztetett azzal, hogy a furdőtulajdonos köteles szegényeknek orvosi rendelre bizonyos napokon ingyen gőzfurdőt adni. A városi tanács pedig utasított egy modern berendezésű gőzfurdő felállítását tanulmány tárgyává és annak eredményéről jelentést illetve javaslatot tenni.

— Személyi hír. Z á k ó Milán főispán szombaton reggel Erdélybe utazott vadászatra és csütörtökön érkezik vissza.

— Kinevezés. Városunk főispánja kinevezte Rakicsics Sándor I. alkapitányt tb. rendőr-főkapitánynya. A kinevezést városzerte örömmel fogadták, mert a kitüntetett a város szolgálatában töltött 26 év közül 1878 augusztus óta viseli jelenlegi terhes és felelősegteljes hivatalát és ezen hosszú idő alatt buzgósa és pártatlan igazságszeretete által nemcsak tisztviselőtársai hanem az összlakosság tisztelőjét és szeretét is megnyerte. A rendőrtisztviselők Lestyánszky János főkapitány vezetése alatt szombaton reggel üdvözölték Rakicsicsot hivatalos heységében, ki megfőtöttan mondott köszöntet a kitüntetett figyelemért. A tegnapi nap folyamán barátainak és tisztelőinek egész serege kereste föl a népszerű új főkapitányt, üdvözölve

öt kitüntetése alkalmából. A számtalan jókívánságokhoz a mienkiet is fűzzük.

— **Eljegyzés.** Jó ó Sándor, a pancsova—kubini ármentesítő társulat ellenőre eljegyezte Riszta Krisztina kisasszonyt Ozoráról.

— **Beszűntetett adóbehajtás.** A pénzügyigazgatóság értesítette a városi adóhivatalt, hogy a végrehajtás utján való adóbehajtás további intézkedésig beszűntetendő.

— **Tanítók gyűlése.** A pancsovai tanító-fiókegylet tavaszi gyűlésére a helyi rendezőség a következő meghívót küldötte szét:

M e g h í v ó.

A „Délmagyarországi Tanítóegylet“ pancsovai fiók öre tavaszi közgyűlését Antalfalván, f. évi május hó 20-án fogja megtartani, melyre t. czimet és becses családját tisztelettel meghívjuk. Az ünnepély programja:

1/8 óraker magyar istenitisztelet az ev. templomban.

8 óraker választmányi ülés.

1/9 óraker gyakorlatitanítás a községi iskola IV-dik osztályában.

9 óraker Matejecz János antalfalvai és Nechuta József lajosfalvai községi tanítók jubileuma.

10 óraker a tanítói közgyűlés. A közgyűlés után a parkban, rossz idő esetén a „Grandjean“-féle vendéglőben k ö z e b é d. A közebeden résztvéenni óhajtok sziveskedjenek f. évi május hó 15-ig Rapos Pál ig. tanítónál jelentkezni. Résztvételi jegy 2 kor.

Este 8 óraker a „Délmagyarországi Tanítóegylet“ konviktusa javára a Grandjean -féle vendéglőben T á n c z e s t é l y rendezetik. Belépti-díj személyenként 1 kor. Családjegy 2 kor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. A rendezőség.

— **Elvesztett betétkönyv.** Az ugynevezett „kis vadjavina“ által kiállított betétkönyvecske elvesztett; megtalalója adja át a rendőrségnek.

— **Éjjeli tűz.** Pénteken hajnalban tűzet jelző trombitaszó riasztotta fel városunk lakosságát. A Laudon utcában keletkezett a tűz, mely az egész városnegyredre könnyen végzetessé válhatott volna. Szerencsére teljes szélsécsend uralkodott. A Laudon utca 22. sz. házban gyuladt ki a mosókonyha és átcapott a szomszédos Labancz házra, melynek melléképületei leégtek. A tűzoltóságnak nagy erőfeszítéssel sikerült a tűzet lokalizálni. A tűzet valószínűleg gondatlanság okozta, miert is az ügyet a járásbíróshoz tette át a rendőrség.

— **Gyanus tüzeset.** Mult szombaton este 8 és 9 között Mandresévits Jeltának a Réva-újfalvi uton 37. szám alatt levő kukoricza goréja kigyuladt, de a házbeliek által, még mielőtt nagyobb kár esett volna, eloltatott. A tűz keletkezése nagyon gyanus volt és a rögtön megindított vizsgálat során Szvoboda Sándor tb. alkapitány, a bűnügyi osztály vezetője kinyomozta, hogy bűnös kéz gyújtotta fel a kotárka oldalára hordott szalmát. Gyujtogatás gyanuja alatt Perics István és Vaszilic alias Ketta Péter munkásokat le is tartoztatta. A letartoztatott bevallották a gyujtogatást de egyuttal azt is vallották, hogy a tulajdonos Mandresévits Jelta bérelte föl őket. A letartoztatott ellen a vizsgáló bíró elrendelte a vizsgálati fogságot.

— **A Délmagyarországi Tanítóegylet választmánya négy értekezésre 50—50 korona pályadíjat tűzött ki.** A tételék a következők: 1) Miben rejlik oka annak, hogy a nép erkölcsi mindinkább meglazulnak, és mennyiben folyhatik be a népiskola működése ezen okok megszüntetésére? 2) Az olvasás új és régi tanmódszerei. 3) A gyermek tanulmányozása. 4) A tárgsalgás czélja, anyaga, terjedelme és módszere az óvodában. Ezen értekezések terjedelme 4—8 nyomtatott negyedrétd oldal lehet. Az értekezés (t. i. pályadíjnyertes) nagygyűlési előadás is lehet. A pályadíjjal jutalmazandó értekezések benyújtásának határideje f. é. július hó 1-je. A pályázatban csakis egytl. tagok vehetnek részt. Az idegen kézzel írott, jellegű ellátott, s a szerző nevét rejtő jellegű borítékokkal felszerelt dolgozatok Perlaszra, Janda Ferencz tanítóhoz küldendők be.

— **Felvétel tanítónőképző-intézetbe.** A szabadkai állami tanítónőképző intézet I. osztályába az 1903/4. tanévre való felvételtér azon ép és egészséges szervezett tanuló folytatódhatnak, a kik 14-ik életévüket betöltötték azonban 18 évesnél nem idősebbek s annyi előképzettséget igazolnak a mennyit a polgári leányiskola, — felsőbb leányiskola illetőleg leány gymnasium négy, — vagy pedig a felső leány-népiskola két osztályát végzett növendékek előképzettségüket felvételi vizsgálaton is tartoznak igazolni. Ennek idejéről külön értesítést nyerne. A folyamodványok a vallás-és közoktatásügyi miniszterhez czimezve május hó 13. napjáig nyujtandók be az intézet igazgatóságához. Későbbben beérkezett vagy hiányosan felszerelt folyamodványok nem vétetnek figyelembe. 1) Születési bizonyítvány. A ki 14. életévét még be nem töltötte, korengedélyért folytatódik. 2) Iskolai bizonyítvány a megelőző iskolai évről és az utolsó évi tanulmányokról igazolvány, illetőleg a két első évharmadról szóló értesítő. 3) Tiszti orvosi bizonyítvány a folyamodonak ép egészséges szervezetről, a tanítói pályára alkalmas voltáról. 4) Hiteles községi bizonyítvány a szülők vagyoni állapotáról, a család fő polgári állásának fel tüntetésével. 5) Hiteles családi kimutatás. 6) Junius hó 30-án beküldendő a tanév végéről szóló bizonyítvány. A felvételtől az érdekeltet augusztus hó végéig értesítést nyerne. A folyamodók tájékoztatására szolgál az alábbi kimutatás: felvétetnek az: I. osztályba. Ingyenes benlakó növendék 2 k., 100 k. fizető benlakó növendék 3 k., 210 k. fizető benlakó növendék 2 k., 310 k.

fizető benlakó növendék 4 k., 420 k. fizető növendék 9 k. Bejáró kedvezmény nélkül 10 kor. A II-ik, III-ik és IV-ik osztályban a helyek az alsóbb osztályokból való felmenetel által be vannak töltve és így új növendékek ezen osztályokba nem vétetnek fel.

— **Vissza — nem fogadom el.** Nagyöszről vettük az alábbi tudósítást, mely arról tesz tanúságot, hogy az Allddeutsch agitáció mérge a mi délvidéki derék svabjaink hazafias hűségét nem metyelyezte meg és nem is fogja ezeket a lelkiileg magyarokat a magyar hazaszeretletben sohasem megtántoríthatni. A jellemző eset a következő: A Temesvárott megjelenő „Deutsches Tagblatt für Ungarn“ szerkesztősége egy nagyösz gazda — névszerint V o g e l János — czimére előfizetés czéljából mutatványszámot küldött. A derék sváb azonban ezt a maszlagos tartalmu pángermán lapot nyomban visszajuttatta küldési helyére Temesvárra. Azonban, mielőtt postára adta volna, a lap első oldalát piros-fehér-zöld nemzeti szegélylyel látta el, a czimszalagra pedig egy nemzeti színű trikoltort festett, melynek közepébe sajátkezűleg írt következő megjegyzés volt olvasható: „Vissza — nem fogadom el.“

— **Országos dalünnep Temesvárott.** Az augusztus havában Temesvárott tartandó orsz. dalünnepély végrehajtó bizottságának legutóbbi ülésén Telbisz Károly elnököl polgármester beszámolt a bizottság eddigi működéséről. Bejelentette, hogy átiratában arra kérte az orsz. dalszövetség elnökségét, hogy az ünnepély időpontját, a helyi viszonyokra való tekintettel, augusztus hó közepére állapítsák meg. Az elnökség számot vetve a felsorolt okokkal, a dalárünnepély időpontját augusztus hó 13—17-ére állapította meg. Az első napon lesz a vendégek megérkezése és az ismerkedési estély, 14., 15. és 16-án a tulajdonképeni verseny és 17-én az elutazás. A városi tanács — tekintettel a dalünnepély kulturális és művészeti nagy jelentőségére — meghívta a szomszéd vármegyék dalegyleteit is. A szövetség alapszabályai értelmében az ünnepélyen ugyan csakis olyan dalárdák vehetnek rész, melyek tagjai a szövetségnek, de tagságukat még e hó végéig bejelentetik.

— **Ki akar övönő lenni?** A hódmező-vásárhelyi állami övönőképző-intézet I. osztályába az 1903/4. tanévre 40 növendék vétetik fel. A felvétel iránt való folyamodványok a nm. vallás- és közokt. miniszter urhoz czimezve folyó évi május hó 31-ig az igazgatóhoz küldendők.

— **A gőzgépezők és gőzkazanfűtők vizsgálata** a Temesvárott szervezett bizottság által 1903. évi május hó 16-án reggel 8 óraker a m. k. államvasutak műhely épületében fog megtartani. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények m. kir. ker. iparfelügyelőhöz Temesvár (Józsefváros Hunyady-ut 23. sz.) czimezve, legkésőbb a megelőző napon nyujtandók be.

— **Visszaélés a vasuti jegyekkel.** A MAV. igazgatósága közli: A vasuti menetjegyekkel ismételtelen történt számos visszaélés szükségessé tette, hogy a jegyeknek és az ezekhez tartozó egyéb igazolványoknak ellenőrzését fokozottabb mérvben oly módon foganatosítsassuk, a mint ez a külföldi vasutaknál történik. E czélból az üzletszabályzat 21. §-ban, illetve annak II. póthatározmányában foglalt rendelkezések alapján érdekelt közegeinket, ugymint a kapusokat, jegyvizsgáló kalauzokat és általában az ellenőrzőket szigoruan utasítottuk, hogy az utazó-igazolványoknak, és pedig ugy az egyszeri utazásra szóló, mint az időszakos vagy állandó érvénynyel bíró (szabad bérlet stb.) jegyeknek előmutatását a várótermekben, illetve a pályaudvarra való belépésnél és utközben a vonatokban mindenkitől kivétel nélkül feltétlenül követeljük azt, mi szerint az utasok a pályaudvarok elhagyása előtt a további utazásra már nem érvényes utazó igazolványokat a jegyszedőnek átadják, a további utazásra szükséges jegyet pedig mutassák fel. Ennek megemlítése mellett, hogy e tekintetben a külföldön is hasonló szigorú intézkedések állanak fenn, az utazó közönséget egy alkalommal már a napilapok utján figyelmeztettük; minthogy azonban eme figyelmeztetés daczára ellenőrző közegeink az utazó közönség részéről mind sürűbben megújuló állással találkoznak, u ből figyelmeztetjük és kérjük az utazó közönséget, hogy a menetigazolványt idővesztés és egyéb a menetjegy előkeresésével járó kellemetlenség kikerülése végett sajt érdekében kéznél tartani és közegeinknek a menetjegy előmutatására irányuló köttellességszerű felhívásnak ellenvetés nélkül megfelelő sziveskedjék.

— **Magyar diákok.** Azok az események, melyek a közelmúltban történtek, s azon hazafias mozgalmink, melyekre most, a jelenben készülődünk, élő tanubizonyosságai annak, hogy a magyar ifjuság él, nem halt ki belőle a hazafiaság szent lángja, tud méltó lenni őseihez: a márcziusi ifjusághoz! Az ifjuság jelen életében azonban lehetetlen volt nem éreznünk, hogy a mozgalmak egyik legerősebb éltető és expenzív eszköze: a magyar diáklap hiányzik. Kötelességünknek tartottuk tehát, hogy a magyar sajtó egyik legfüggetlenebb és legönzettelenebb lapjában, a „Független Magyarország“-ban egy, a magyar diákság minden ügyét-baját felölölő s minden cenzuráló teljesen független mellékletet nyissunk, mely az legyen, amire minden ifjusági lap törekedett, sajnos, sikertelenül: önálló, életképes és tözsgyekeres magyar diáklap. Minden vasárnap jelenik meg a „Független Magyarország“ melléklete a: „Diák Elet“. Keresetek fel cikkeitekkel e rovatot. Minden a diákság életéhez tartozó indítványotok, minden panaszotok meghallgatásra talál e lapon. A vidéki főiskolák ifjuságával sikerült kivívunk azt, hogy végre oly lapot adhatunk kezeitekbe, melyben minden diáktól érdeklő eseményről tudomást szerezhetek. Pártoljátok tehát az eszmét, s vegyétek oly szivesen kezeitekbe e lapot,

mint amilyen önzetlenül tett ebbeli kérésünknek eleget az a lap, melynek homlokán mindnyájunk közös ideálja olvasható: „Független Magyarország“. Hazafiás üdvözlettel a szerkesztő-bizottság: Gulyás József b. h. Galassy József o. t. h., Jakab Sándor j. h., Kövesy Pál j. h., Kulcsár Gyula b. h., Melha Tibor m. e. h., Némethy Béla j. h., Ohegyi Lajos j. h., Oláh Gábor b. h., Prodam Guido gy. h., Rudás L. Jenő b. h., Simonovits Pál j. h., Szende Károly á. t. h., Szécskay György j. h., Wachsmann Ferencz j. h.

— **Fürdők és Nyaralóhelyek** (Szerkesztette: Dr. Fodor Oszkár, kiadta: a „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ VII. évfolyam, ingyen kiadás.) Az ország egyik legnagyobb kultúregylete a Pallavicini Ede örgróf elnöklelte alatt működő „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ már esztendőnk óta adja ki a magyar fürdők felvirágoztatása és az idegen forgalom emelése érdekében a „Fürdők és Nyaralóhelyek“ című, a hazai fürdőket részletesen ismertető füzetet, a melylyel a regényes szépségű magyar fürdőkre akarja terelni nagyobb tömegben a külföldi fürdőkből és nyaralóhelyekből a nyaraló közönséget. A magyar fürdők ez egyedül ingyenes ismertetőjének most jelent meg a VII. évfolyama s a dr. Fodor Oszkár által nagy gonddal szerkesztett díszes kiállításban megjelent „Fürdők és Nyaralóhelyek“ füzet kimerítő adatokkal ismerteti a magyar fürdők viszonyait s közli a füzet első részében a dunántúli második részében pedig az egyéb hazai fürdőkről szükséges és hasznos tudnivalókat számos illusztrációval tarkítva. A „Fürdők és Nyaralóhelyek“ füzet a kereskedelemügyi miniszter úr 1617/1903. eln. számú rendelete folytán a fürdőszekción tartama alatt az államvasúti személyszállító kocskocsi és a Kassa-oderbergi vasút kocsijaiban is elhelyezésre kerül, hogy az utazó közönség is kellő tájékozást nyerjen a magyar fürdőkről. A hasznos fürdőismertőt ingyen kapja mindenki, ki a „Dunántúli Közművelődési Egyesület“ titkári irodájához (Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 2. sz.) fordul. A füzet címlapját díszítő képet Bér Dezső, a kitűnő rajzoló művész rajzolta.

— **A szász-cseh Svájc.** ez a természeti szépségekben oly gazdag vidék könnyű szerrel és olcsón lesz elérhető az idén, miután az Aussigban rendezendő iparkiallítás alkalmából különféle alkalmi vonatok fognak közlekedni mérsékelt árak mellett. Aussig, mely az Elba kies völgyében fekszik, virágzó gyár- és iparparáról ismeretes, különösen pedig a szárazföldnek a maga nemében legnagyobb gyáráról, a Schicht György czég szappan- és gyertya-gyáráról, mert hisz ki ne ismerne a Schicht-szappant? Aussigba megérkezve, a cseh-szász Svájc legszebb pontjai könnyű szerrel elérhetők.

— **A nagy reklám,** mely a legújabb időkben a külföldre erősítő és tápkészítmények érdekében folyik, oda hatott, hogy a fehérnye nagy tápértéket ma már mindenki ismeri. Legfőbb kellék, hogy az ilyen erősítőszerek, kellemes ízű és könnyen emészthető legyen. A Somatose e mellett még azon előnyvel bír, hogy a fehérnyét ugyyszólván már emésztett állapotban tartalmazza. Továbbá mint étvágygerjesztő táp és erősítőszerek már azért is teljes figyelmet érdemel, mert kitűnő tulajdonságainál fogva már sok ezer gyengélkedőnek szerezte vissza erejét és életkedvét. A Somatose kitűnő szolgálatot tesz sápkór, vérszegénység, a gyomor és bél mindennemű megbetegedéseinek, továbbá minden sorvasztó betegségeknek és már rövid időn belül izom- és sulysszaporulatot eredményez.

— **Az osztályorsjáték.** Tudvalevő dolog, hogy a magy. kir. szab. osztályorsjáték játékterve már a most bevezetendő sorsjátéknak is több nyereményt juttatott. Ez az új játékterv, a mely, természetesen a májusban kezdődő sorsjátékra is vonatkozik, egész sor főnyereménnyel és nagyobb nyereménnyel szaporítja a nyereményeknek már amúgy is tekintélyes sommáját, a mennyiben ezt az összeget 13.160.000 koronáról 14.459.000 koronára emeli. Egy millióval nagyobb tehát a nyeremények összege, míg a sorsjegyek száma tizezerrel lett nagyobb. Megjegyzendő, hogy az új nyeremények közt van egy 80.000 koronás, egy 50.000 koronás, egy 20.000 koronás, öt 10.000 koronás. Mindez azt bizonyítja,

hogy az új játékterv folytán a nyereség esélye megjavult.

— **Jó tanács.** Mindazoknak, kik pázsitot akarnak létesíteni, ajánljuk, hogy szerezzék be Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedéséből Budapest a „Sétatéri“ vagy a „Margitszigeti“ fűmagkeveréket. — Ezeket már 29 éve szállítja Mauthner Budapest és a Margitsziget oly bámulatra méltó és gyönyörű sétaterei részére.

Nyilttér*)

Rohitschi „Styriaforrás“ gyógyvíz

Gyomor-daganatok és görcsök,
Bright-féle vese-gyulladás,
torok- és gégehurut,
gyomor- és bélhurut,
húgsav diathese,
kiváló czukor betegség,
gyógyeredmény: gyomorámenyedés,
májbaj ellen.

Orvosi! ajánlva!

Raktár Magyarország részére:
Hoffmann Józsefnél, Budapest, Báthory-ut. 8.

*) Ezen rovat alatt közlétekről nem vállal felelősséget a szerk.

Hirdetések.

152. szám
v. h. 1903.

Árverési hirdetés.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 101. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pancsovai kir. törvényszék 1902. évi 5212 számú végzése következtében Dr. Radda Ignác ügyvéd által képviselt Schott A. czég javára Sándorfy Adolf ellen 553 kor. 31 fill. s jár. erejéig 1902. évi július hó 21-én fogatosított biztosítási végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1500 kor. becsült gazdasági és varrógépekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatk.

Mely árverésnek a pancsovai kir. járásbíró V. 170/1903. sz. végzése folytán 553 kor. 31 fill. tőkekövetelés, ennek 1902. évi június hó 30. napjától járó 6% kamatai, eddig összesen 132 kor. 50 fillérben bíróság már megállapított és 19 kor. 20 fill. árverés kifizetési költségei erejéig a fizetett 300 korona betudásával Pancsován adós üzletében leendő eszközésére 1903. évi május hó 19. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitézetik azzal, hogy ezen napon alap- és felülfoglaltatott követeléseik erejéig is — a mennyiben kielégítési jogot nyertek volna megtartatni fog és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adni.

Kelt Pancsován, 1903. évi április hó 27-én.

Bossán,
kir. bír. végrehajtó.

1-1

V. 508. sz.
1902. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaszi kir. járásbíró 1902. évi V. 508. számú végzése következtében Dr. Schendl Emil ügyvéd által képviselt Popovits János pancsovai lakos javára Windisch Hugó tomasovácsi lakos ellen 312 kor. 60 fill. s jár. erejéig 1903. évi január hó 14-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 2259 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: bolti árúk nyilvános árverésen eladatk.

Mely árverésnek a perlaszi kir. bíróság 1902. évi V. 508. számú végzése folytán 212 kor. 60 fill. hátra tőkekövetelés ennek 1902. évi június hó 1. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 107 kor. 55 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig Tomasovácson, adós házában leendő eszközésére 1903. évi május hó 4. napjának délutáni 4 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatják s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Perlaszon, 1903. évi április hó 14. napján.

Engl,
kir. bír. végrehajtó.

Hirdetmény.

vb. Erdelyán Lázár csődtömegének nyilvános versenytárgyalás útján leendő eladatását a csődválasztmány elhatározta, felhivatnak mindazok, a kik az árverésen mint vevők részt venni óhajtanak, hogy írásbeli zárt ajánlataikat 1903. év május hó 9-én délelőtt 9 óráig az alulírt tömeggondnoknál annál is inkább adják be, mert a későbbben beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Minden ajánlattevő köteles az árverés megkezdése előtt a csődleltárnak 1—86 tételig összeírt és eladás alá kerülő árúk és bolti állványoknak 3405 kor. 40 fillérben megállapított becsárnak 10%-át vagyis 340 kor. 54 fillért az alulírt tömeggondnok kezéhez készpénzben lefizetni, mely összeg vétel esetén a vételárba betudandó lesz.

Vevő köteles a megvett árúkat és bolti állványokat a vételről értesítésnek közlésétől számított 3 nap alatt a vételárnak egyidejűleg lefizetése után átvenni, különben bánatpénzt veszti és veszélyére és költségére új árverés fog tartatni, melynél vevő részt nem vehet.

Az árútar naponként délután 2—3 óra közt az alulírt tömeggondnok közbenjöttével megtekinthető.

A csődválasztmánynak jogában áll a beérkezett ajánlatok egyikét sem elfogadni.

Pancsován, 1903. évi apr. hó 23-án.

Dr. Weil Adolf,
ügyvéd, tömeggondnok.

1-1

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztályorsjáték (XII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása 1903. május hó 22. és 23-án tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a Huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől). — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztályorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1903. évi április hó 26-án.

**Magy. Kir. Szab.
Osztályorsjáték Igazgatósága.**

Lónyay.

Hazay.

1-1

Visszavonhatlanul utoljára látható
ma, vasárnap, május hó 3-án
LIFKA világhírű
MUZEUMA

(a halcsarnok mellett)

10 kr. leszállított beléptidij mellett.

Számos látogatást kér

kiváló tisztelettel

a tulajdonosnő.

45. szám
1903. vltó.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Paucsova kir. törvényszék 1903. évi 325 számú végzése következtében Dr. Sztanojevics ügyvéd által képviselt Nikolies Péter utóda javára Damjanov Szavost ellen 112 kor. 22 fill. jár. erejéig 1903. évi jan. hó 27-én foganasított biztosítási kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2780 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: tengeri lovak gép stb. nyilvános árverés eladtnak.

Mely árverésnek az antalfalvai kir. járásbíró 1903. évi V. 27. számú végzése folytán 112 kor. 22 fill. tökélettel és eddig 77 kor. bíróság már megállapított költségek erejéig Czrepaján alperesnél leendő eszközzésére 1903. évi május hó 15. napjának délutáni 10 órája határidőül kintűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §. értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőknek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az előtervezendő ingóságokak mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítés jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Antalfalván, 1903. évi ápril hó 27-én.

Gresky Szilárd,

kir. bírósági végrehajtó.

1-1

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“
jeggyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

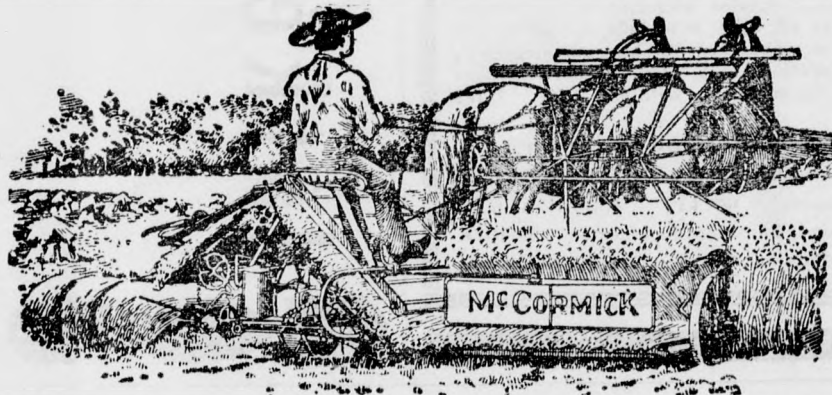
Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Mc. Cormick Harvesting Machine Comp.
(Chicagói aratógépgyár.)

KNECHT J. E., igazgató.

BUDAPEST, V., Váci-út 30.

Gyártmányok: Kévektőgép, „Daisy“ marokrakó aratógép, fűkaszalógép, szénagyűjtő gereblye és „Manila“ kévektőfonal gyártmányai.
Évi gyártmány 362.000 gép.

12-1

P SERHOFER J. vértisztító labdaccai.

Évtizedek óta ezen labdacok általános elterjedésnek ürvendenek és alig van család, melyben ezen kitűnő háziszertől készlet nem volna található. Számtalan orvos által ezen labdacok háziszertől ajánlottak minden oly bajknál, melyek a rossz emésztésből és székrekedésből erednek, mint epe-zavarok, májbajok, kolika, vertóladások, aranyér, beltétlenség s hasonló betegségek. Vértisztító tulajdonságuknál fogva kitűnő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajknál is, így sapkornál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztító labdacok oly könnyen hatnak, hogy a legesekélyebb fájdalmat sem okozzák és ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is bevehetők.

Ezen vértisztító labdacok csak a Pserhofer J.-féle az „Arany bírodalmi almához“ címzett gyógyszerárban Bécsben 1., Singerstrasse 15. sz. a. készítettnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmazzatik, 1 ft. 05 kr. kerül. Az összeg előzetes beküldésnél bérmentes küldéssel együtt 1 csomag 1 ft. 25 kr., 2 csomag 2 ft. 30 kr., 3 csomag 3 ft. 35 kr., 4 csomag 4 ft. 40 kr., 5 csomag 5 ft. 20 kr. és 10 csomag 9 ft. 20 kr. kerül.

NB. Nagy elterjedésük következtében ezen labdacok a legkülönbözőbb nevek és alakok alatt utánoztatnak: ennek következtében kértük csakis Pserhofer J.-féle vértisztító labdacokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással, fekete színben és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással, vörös színben van ellátva.

A számtalan hálaíratból, melyet a labdacok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségek után, egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat említnék azon megjegyzéssel, hogy mindenki, ki ezen labdacokat egyszer hasznáolta, azot tovább fogja ajánlani.

Tisztelt Pserhofer ur!

Köln, 1883. ápril hó 30-án.

Legyen oly szíves és küldjön nekem ismét 5 tükereket az ön felülfoglaltatott vértisztító labdacsaiból utáncéltel. Fogadja ez uton is a legmelyebb köszönetemet labdacsaí csodabátásáért. Maradok teljes tisztelettel

Pawlistik Ferencz, Köln, Lindenthal

Tekintetes ur!

Hrasche, Földnik mellett, 1887. szept. hó 12-én.

Isten akarata volt, hogy az ön labdacsaí kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megírom. Én gyermekágyban meghűltem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam többé képes végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az ön csodálatraméltó labdacsaí engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg önt ezért ezerszer. Nagy bizalommal van, hogy ezen labdacok engem is tökéletesen ki fognak gyógyítani, a mint már másoknak is egészségük visszanyerésére segítségül szolgáltak.

Kulitz Teréz.

Mélyen tisztelt ur!

Bécs-Ujhely, 1887. nov. 9-én.

A legforróbb köszönetemet mondok ezennel önnek 60 éves nagyünnem névében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurttal és vízkórságban, már életét is megunta, melyről

Bernhardi alpesi-fü ligueur, Bernhard W. O.-tól Bregenzben. Egész üveg 2 ft. 60 kr., fél üveg 1 ft. 40 kr., negyed üveg 70 kr.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatású, legjobb szer minden köszvényes és csuszos bajok, u. m.: gerinczagybantalom, tagszagatás, ischiás, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülzaggatás stb. stb. ellen 1 ft. 20 kr.

Angol csodabalsam, Pserhofer J.-től egy üveg 50 kr.
Fagybalsam, Pserhofer J.-től. Évek óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbiztosabb szer elismerve, 1 köcsög 40 kr. Bérmentve 65 kr.

„Stoll“-féle Kolapraeparatumok, kitűnő szer gyomor és bélbetegségeknek.

Kola-elixír vagy bor, egy liter 3 ft., fél liter 1 ft. 60 kr., negyed liter 85 kr.

Golyva-balsam, Pserhofer J.-től kitűnő szer golyva ellen, egy üveg 40 kr., bérmentve 65 kr.

Élet-esszencia, (prágai csippek), Pserhofer J.-től, megromlott gyomor, rossz emésztés és mindenemü altesti bajok ellen kitűnő háziszert, 1 üveg 22 kr., 12 üveg 2 ft.

Utifüved, Pserhofer J.-től, egy ált. ismert kitűnő háziszert hurut, rekedtség göresős köhögés stb. ellen, 1 üvegeske 50 kr., 2 üveg bérmentve 150.

P SERHOFER J. gyógyszerész, „zum goldenen Reichsapfel“ WIEN, Singerstrasse 15.

6-3

Tannochin hajkenőcs, Pserhofer J.-től. Évek hosszú sora óta valamennyi hajnövesztő szer közt orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegáns nagy szelencével 2 ft.

Általános tapaszt. Steubel tanártól. Útés és szurás által okozott sebeséknél mérges dagana-toknál, ujjkukac, sebes, vagy gyulladt mell vagy más ily bajknál, mint kitűnő szer lón kipróbálva, 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Általános tisztító-só, Bullrich A. W.-től. Kitűnő háziszert a rossz emésztés minden következményeinél u. m. főfájás, szédülés, gyomorgöres, gyomorhév, aranyér, dugulás, stb. ellen. 1 csomag ára 1 ft.

Ezen itt felsorolt készítményeken kívül az osztr. lapokban hirdett összes bel- és külf. gyógyszerészi különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszerezhetnek. Postai megrendelések a leggyorsabb eszközletnek, ha a pénzösszeg előre beküldetik: nagyobb megrendelések utánvétel küldetnek.

Valódiaknak csak azok tekinthetők, melyek használati utasítása a Pserhofer J. névaláírással és minden egyes doboz fedele ugyanazon aláírással vörös színben van ellátva.

Védve védjegy által. Végjegy utánzá-a szigorúan büntetettik.

Ferencz József Keserűvíz

az egyedül elismert
kellemes ízű ter-
mészetes has-
hajtószer.

91 4

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszor, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmaztatik köszvényél, csúznál és meghúléseknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatossággal válasszunk és csakis eredeti üvegeket dobozokba „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.
Lichter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók. Rudolstadt.

Dr. Lengiel F.-féle Nyirfa-balsam.

Már maga az a nedv, mely a nyirfa törzséből, ha abba furrást eszközölünk, kifolyik, emberemlékezet óta mint a legkitűnőbb szépitőszor ismeretes; ha azonban ezt a nedvet a felfaló előírása szerint kémiai uton balsammá készítjük, akkor lesz csak kitűnő hatása. — Ha az arczot vagy más bőrhelyet ezzel este bekenjük, a bőrél már másnap reggel majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le, miáltal a bőr vakító fehér és finom lesz.

Ez a balsam elsimítja az arczon képződő ráncokat és himlőhelyeket és annak fiatalos arczszint ad; a bőrnek fehérséget, finomságot és üdéséget kölcsönöz, a legrövidebb idő alatt eltávolítja a szepőköt, bőrfoltokat, anyajegyeket, az orr vörösségét, bőr-atkákat és mindenféle börtisztatlanságot. Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 frt 50 kr.

Dr. Lengiel-féle Benzoe-szappan

a legenyhébb és leghasznosabb szappan a bőr részére, különlegesen preparálva darabonként 60 kr. — Kapható minden nagyobb gyógyszerertárban. Főraktár Budapesten **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerertárban, Király-utca 12. szám.

PANCSOVAI
látképes levelezőlapok
(legújabb felvételek)
igen szép egy- és többszínű fotolitografiai kivitelben kaphatók
Wittigschlager C.
könyvkereskedésében, Pancsován.

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi angol Balsamja
Egészségügyi hatóságilag megvizsgálva és jóváhagyva.
Az üvegek felszerelése kereskedelmi törvényileg bejegyzett mintavédelem alatt áll.
Ezen Balsam belseg és külsőleg gyógyít. És pedig: 1.) Mint eddig elérhetetlen hatású gyógyszer a tüdő és a mell minden betegségnél; enyhíti a hurutot, és megszünteti a kivetést, csillapítja a fájdalmat okozó köhögést és meggyógyítja még a régebbi keletű ilyfajta bajokat is. 2.) Hatá a kitűnő torokgyulladásnál, rekedtségnél és minden torokbetegségnél stb. 3.) Minden lázat alaposan elhajt. 4.) Meglepő gyorsan gyógyít gyomorgöröcséket, kölikát és gyomorszakgatást. 5.) Euyhehatású hashajtó és vértisztító szer, iszítja a veséket, megszünteti a hypochondriát és melancholiát, erősíti az étvágyat és az emésztést. 6.) Kitűnően szolgál fogfájásnál, odvas fogak, szájróhadás és minden fog- és szájbetegségnél, megszünteti a felbőgést, a száj és gyomorból eredő rossz szagot. 7.) Külöleg használva mint esodálatos gyógyszer szolgál minden sebnél, hópürsenés, szemölcs, égési sebek, elfagyott tagok, rüh, var és kiütéseknél, megszűnteti a fűfájást, zúgást, szakgatást, köszvény, fűfájást stb.
Ügyeljünk mindenkor szorgosan a zöld apácza-védjegyre, a mint az itt ábrázolva van. Hamisításoktól legjobban óvakodhatunk, ha egyenesen a gyárból hoztatunk eredeti, behajlított kartonba helyezett 12 kis vagy 6 duplaüveget 4 koronáért, Bosznia és Herzegovinába 4 korona 60 filléért bérmentesen szállítva Ausztria Magyarország bármely postaállomására. Kevesebb mennyiség nem küldetik. A küldés csak az összeg előre utalványozása vagy részfelvétel teljesítése esetén eszközöltek.
Mikor biztos gyógyulásra nyújt kilátást ezen szer bármilyen sebnél, legyen az bármily régi s csaknem mindig elkerülhetők a fájdalmas és veszedelmes műtétek sőt amputációk is, ha
Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi százlevelű róza (centifolia) kenőcsét
használjuk, mely rendkívüli szívóerővel bír, s a sebek gyógyításában és a fájdalom csillapításában eddig utóérhetetlenül. 1.) A valódi százlevelű róza (centifolia) kenőcs használható: gyermekágyassoknál jelentkező meddységben, a tejfolyás elrekedésénél, mellkeményedésnél, orvászúrnál, mindennemű régi bajoknál, felrepedezett lábak és lábszáraknál, sebeknél, sőfolyásnál, dagadt lábknál sőt esontszáznál is; üdít-, szirt-, lőt-, vágott- és zúzott sebeknél; idegen testek, mint üveg- és faszilánkok, homok és sőrét, tűske stb. kiszívás által való eltávolítására; mindentéle daganat, kényszer, karbunkulus, ujanövés, sőt ráknál is; ujikkacs, körömlágyanag, tályog, feltört ábak, minden- nemű égési sebek, elfagyott tagok, betegesnél fokozottul keltező sebek, nyakdagadatok, vérdagadatok, fűldagadatok, és gyermekok ázott sebnél stb. stb. Szétküldés csak az összeg előutalványozása után történik, 2. tölgyár ára, portóval, szállítólevéllel és csomagolással együtt 3 korona 50 fillér. **Köszönőiratok eredeti példányokban nagy számban állanak közbet-küldésre.** Ova intem az érdeklődőket hatástalan hamisítványok megvételétől és kérem szigorúan ügyelni arra, hogy minden tőlelen a „Schutzengel-Apotheke des Thierry (Adolf) in Pregrada” bei Rohitsch Sauerbrunn ezének kell beégetve lenni.
Ezen két, gyógyhatásában felülmúlhatatlan szer nincs sehol a áveteve megvásárolni, sőt ott is, ahol megvásárolható, annál értékesebb, és hatá- sosabb; nem szenvednek sem hidegség, sem a forrósg behatása alatt, enyfeldyva bármely évszakban szétküldhetők. Ezen két szer majdnem mindig javulást és segélyt eredményez, legalább is az orvos segélyének igénybevételeig. Természetesen mellőzni kell mindig más, hamisított szernek, vagy ilyenfajta sokszor ajánlott érték- és hatás nélküli ügynevezett pólszernek használatát, melyekért csak azáltalán; dobjuk ki a pénzt, — hanem maradjunk meg mindig ezen két, régóta bevált, ocsó és megbízható szer használatánál, melyek- nek mint teljesen ártalmatlan, világszerte ismeretes szereknek, minden esaiad- nál bármely esetleges előfordulásánál készletben kellene lenniök. A hol ezen szerök nem volnának kaphatók a fent leirt, valódiságot bizonyító véd- jeggyel ellátva, onnét legezésérőbb direkt rendelni a következő címzéssel:
An Apotheke Thierry (Adolf) Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Központi raktár Budapesten Török J. gyógyszerertárban, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerertárban 9-5 és Brady C. Bécsben gyógyszerertárban.

A magyar királyi államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége
BUDAPEST, V. ker. Váci-körut 32. szám.
Ajánlja a magyar kir. államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű gőzcséplőkészleteit,
14, 16 és 20 lóerejű COMPOUND-LOKOMOBILJAIT és végre
„MILLENNIUM” legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kéve- kötő-aratógépeit, továbbá ACZÉLÖNTÉSŰ EKEFŐVEL ELLÁTOTT EKEIT és egyéb mezőgazdasági eszközeit.
Kizárólagos képviselők: **Singer és Palmer, Temesvár.**

XII-ik magyar kir. szab. osztálysorsjáték nyereményeinek sorozata.
110,000 sorsj. 35,000 nyerem.
Minden második sorsjegy nyer.
Legnagyobb nyeremény esetleg
1 millió korona.

1 jutalom	Korona
1 nyer. á	600000
1	400000
1	200000
2	100000
1	90000
2	80000
1	70000
2	60000
1	50000
1	40000
5	30000
3	25000
8	20000
8	15000
36	10000
67	5000
3	3000
437	2000
803	1000
1528	500
140	300
34450	200
4850	170
4850	130
100	100
4350	80
3350	40
55000 nyer. és jut. összegben.	14,459,000

Felhívás
a XII-ik magy. k. szab. Osztálysorsjátékhoz.
Az I. osztály huzása már
1903. évi május hó 22. és 23-án lesz.
Az I. osztályu sorsjegyek ára:
egy egész egy fél egy negyed egy nyolczad
12 kor. 6 kor. 3 kor. 1 k. 50 fill.
Az eredeti sorsjegyek szétküldése utánvét, vagy az összeg előzetes megfizetése ellenében történik. A legkényelmesebb és legolcsóbb a postautalványon való rendelés. Minden megrendeléshez csatolom a hivatalos játéktervet. A hivatalos nyereményjegyzéket azonnal a huzás után küldöm szét. Befizetési lapokat a pénzösszegek díjmentes átutalhatása céljából ingyen bocsátok ügyfeleimnek rendelkezésére.
Becsés megrendelését sziveskedjek mihamarább hozzám juttatni.
GAEDICKE A.
Magyarország legnagyobb szereneseügyjtődjé.
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Gaedicke szerencséseje óriási!
A következő főnyereményeket fiztettem ki eddigelő b. ügyfeleimnek:

600000 korona	62551. sz.
400000	33464. "
400000	11119. "
400000	28916. "
100000	42758. "
100000	49878. "
100000	87991. "
70000	60912. "
60000	17357. "
60000	78863. "
60000	82528. "
60000	97263. "
30000	6920. "
30000	38591. "
30000	90664. "
25000	23481. "
25000	30049. "
20000	28950. "
20000	33402. "
20000	35862. "
20000	44410. "
20000	60781. "
20000	78848. "
20000	88974. "
15000	57734. "
15000	77950. "
15000	82506. "
24 á 10000	K = 240000
46 á 5000	" = 230000
292 á 2000	" = 585009
599 á 1000	" = 599000
883 á 500	" = 441500